

Tứ Sắc

Tứ Sắc là một trò chơi rất phổ biến ở Việt Nam, nhất là ở các địa phương từ cố đô Huế trở vào. Từ nhiều thập niên nếu không phải là nhiều thế kỷ nay, bài Tứ Sắc đã và đang là thú vui giải trí được ưa chuộng của nhiều tầng lớp từ các thân hào, mệnh phụ cho đến dân thường nam nữ, chỉ cần có chút thì giờ và lắm khi, chút tiền cược ! Như thể Cờ Tướng kết hôn với Mạt Chược, bài Tứ Sắc có cơ cấu tinh xảo mà lại dễ chơi và dễ nghiện !

CÁC QUÂN BÀI

Tứ Sắc thường chơi bốn tay, như bốn vị vua hùng cứ bốn phương, điều động quân đội gồm bốn quân đoàn với màu cờ xanh (lục), đỏ, trắng, vàng. **Mỗi quân đoàn có thể có bảy cấp sau đây:**

Tướng, xin ghi thêm chữ A cho người chưa quen chữ Hán để nhận ra,

Sĩ, xin ghi thêm chữ B,

Tượng, C,

Xe (hay Xa), X,

Pháo, Y,

Mã, Z,

và

Tốt (hay Binh), xin ghi thêm chữ E (East - Đông), W (West - Tây), N (North - Bắc), S (South - Nam).

Mỗi cấp và màu trên đây có bốn quân bài giống hệt nhau, do đó toàn bộ cỗ bài Tứ Sắc gồm có $4 \times 7 \times 4 = 112$ quân bài.

Bốn người chơi ngồi ở các cửa Nam, Đông, Bắc, Tây theo thứ tự ngược chiều kim đồng hồ. Người đánh lá bài đầu tiên được quyết định bằng cách thảy 2 hoặc 4 hột nhất lục, cho công bằng. Bộ bài được xào xáo kỹ và chia tuần tự 20 quân cho mỗi người, và thêm một quân cho người đầu tiên. Chia xong thì còn lại 31 quân bài trong nọc.

CÁCH KẾT BÀI ĐỂ THẮNG

Người chơi bài sắp xếp quân bài trong tay mình theo **các liên kết để thắng** sau đây:

Kong ("Khàn") : bốn quân bài giống hệt nhau, cả màu lẫn cấp. Kong được tính 8 điểm khi được chia vào tay ngay từ đầu, và phải trình ra ngay ở đầu ván bài. Sau đó, bài bắt được thành Kong thì tính 6 điểm.

Pong ("Phụng") : ba quân bài giống hệt nhau, cả màu lẫn cấp. Pong được tính 3 điểm dù ở trên tay hay đã trình ra.

Pair (Đôi) : hai quân bài giống hệt nhau, cả màu lẫn cấp. Pair không được điểm nào nhưng không phải là "rác" cần phải vất bỏ để thắng.

Chow : bộ ba quân Tướng Sĩ Tượng (ABC) cùng màu.

Chow : bộ ba quân Xe Pháo Mã (XYZ) cùng màu.

Chow : bộ ba quân Tốt khác màu, có thể là trắng xanh đỏ (NEW), hay trắng vàng đỏ (NSW), hay vàng xanh đỏ (SEW), vân vân...
Các bộ ba quân này được tính một điểm.

(NEWS) Quad : bộ bốn quân Tốt khác màu, được tính hai điểm.

Tướng bất kỳ màu nào được tính một điểm, và không phải là "rác".

Rác là những quân bài nào không thể kết với quân bài khác thành một trong các liên kết nói trên.

CÁC LUẬT ĐẶC BIỆT

Về cách kết bài, cần lưu ý các luật đặc biệt sau đây :

(1) Pong (ba quân bài giống hệt nhau) không được dùng để kết với quân bài khác

thành bộ ba Chow, ví dụ có Pong ba quân Mã xanh và hai quân Xe Pháo

xanh trong tay mà không có quân Xe Pháo Mã xanh nào khác, thì không được

tính là đôi Mã xanh và Chow bộ ba Xe Pháo Mã xanh , tức là

không có rác; mà phải tính là Pong bộ ba quân Mã xanh chờ bắt một quân Mã xanh nữa để "khui" thành Kong (bốn quân bài giống hệt nhau); do đó, hai quân

Xe và Pháo xanh phải xem là rác.

(2) Trong trường hợp có trong tay một đôi (Pair, hai quân bài giống hệt nhau) và hai quân có thể kết thành bộ ba quân Chow, ví dụ mà không có quân Xe

Pháo Mã đỏ nào khác, thì phải xem là một bộ ba Chow Xe Pháo Mã đỏ

(XYZ) với một quân lẻ (rác) , do đó, hai quân Xe đỏ không được dùng để

bắt đôi nếu có một quân Xe đỏ ai khác vất bỏ hoặc bốc từ nọc ra.

TRÌNH TỰ CHƠI BÀI

Mục tiêu của người chơi bài là làm sao chóng bỏ được hết các quân rác trong tay để chờ "tới" (thắng).

(1) Người chơi bài đến phiên mình thì chọn một quân rác trong tay để vất ra. Quân bài nào cũng có thể chọn để bỏ, trừ quân Tướng. Quân bài bỏ ra được các tay khác thẩm định theo thứ tự ngược chiều kim đồng hồ, xem có thể bắt được không, nghĩa là có thể dùng để kết với các quân bài trong tay mình thành một trong các liên kết nói trên. Trừ người vừa bỏ quân bài đó ra, các tay khác ai cũng có thể "ăn" (bắt) quân bài đó để "tới" tức là thắng ván bài, hoặc để kết thành Kong hay Pong. Nếu không ai bắt được, thì người ngồi kế tiếp người vừa bỏ quân bài, được quyền bắt quân bài đó để kết thành bộ ba Chow, bộ Tư Quad, hay một cặp Pair. Người bắt được quân bài trình các quân bài "ăn" được ra, rồi chọn một quân bài trong tay mình để vất bỏ. Và lặp lại trình tự (1).

(2) Nếu không ai bắt quân bài đã bỏ ra, thì đến phiên người ngồi kế tiếp người vừa bỏ quân bài đó ra, tiếp tục ván bài bằng cách bốc quân bài trên cùng trong nọc và trình cho mọi người xem. **Lần này người bốc bài được là người đầu tiên trong thứ tự bắt bài.** Cũng như (1), trước hết, mọi người kiểm xem có thể bắt quân bài đó để thắng ván bài hoặc để kết thành Kong hay Pong. Nếu không ai bắt được, thì người vừa bốc quân bài được quyền bắt quân bài đó để kết thành bộ ba Chow, bộ Tư Quad, hay một cặp Pair. Nếu người này cũng không bắt được thì đến phiên người ngồi kế được quyền bắt quân bài đó để kết thành bộ ba Chow, bộ Tư Quad, hay một cặp Pair.

Đặc biệt, nếu bốc ra một quân Tướng, thì trước tiên, chỉ có thể bắt quân Tướng để thắng hoặc kết thành Kong (bốn quân bài giống hệt nhau) chứ không bắt thành Pong (ba quân bài giống hệt nhau) được. Nếu không có ai bắt để thắng hoặc thành Kong, thì người bốc bài được quyền bắt quân Tướng đó, như một quân bài đơn, hoặc kết thành một bộ Tướng Sĩ Tượng (Chow ABC), và trình cả ra

(3) Cũng như trên, sau đó, người bắt được quân bài chọn một quân bài trong tay mình để vất bỏ. Và lặp lại trình tự (1) trên đây.

(4) Nếu không ai bắt được quân bài đó, thì lặp lại trình tự (2) trên đây, đến phiên người ngồi kế tiếp người vừa bỏ quân bài đó ra, tiếp tục ván bài bằng cách bốc quân bài trên cùng trong nọc và trình cho mọi người xem.

Và cuộc chơi tiếp tục như thế cho đến khi có một người thắng, hay đến khi **chỉ còn 6 quân bài trong nọc** và ván bài xí xoá vì chẳng ai thắng cả. Người thắng ván bài sẽ là

người đánh quân bài đầu tiên trong ván kế tiếp. Nếu không có ai thắng, thì đến phiên người ngồi kế người ra quân đầu tiên vừa qua, thay thế làm nhiệm vụ đó.

CÁC CÁCH THẮNG

Người chơi thắng ván bài khi trong tay không còn quân rác nào cả sau khi bắt quân bài cuối cùng. **Người nào dù ngồi ở vị trí thứ tự nào cũng có thể thắng ván bài nếu trong tay chỉ còn lại 0, 1 hoặc 2 quân rác mà bắt được một trong những quân bài sau đây:**

(1-1) Khi trong tay chỉ còn hai quân rác : người chơi chờ kết thành một bộ ba Chow, ví dụ

thắng nếu bắt được

để kết thành bộ ba Chow Xe Pháo Mã (XYZ)

hay:

(1-2)

thắng nếu bắt được

để kết thành bộ ba Chow Tốt (SEW)

hoặc nếu bắt được

để kết thành bộ ba Chow Tốt (SEN)

hay:

(1-3)

thắng nếu bắt được

vừa được bóc ra bởi bất cứ ai, để kết thành bộ ba

Chow Tướng Sĩ Tượng (ABC)

(2-1) Khi trong tay chỉ còn một quân rác : người chơi chờ kết thành một đôi Pair, ví dụ

thắng nếu bắt được

để kết thành một đôi Pair

hay:

(2-2) người chơi chờ kết thành một bộ ba Chow, ví dụ

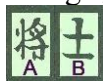
thắng nếu bắt được

để kết thành bộ ba Chow Tướng Sĩ Tượng (ABC)

tương tự như:

thắng nếu bắt được

để kết thành bộ ba Chow Tướng Sĩ Tượng (ABC)

hay:

(2-3)

 với hai đôi và trong tay có thể thắng nếu bắt được để kết thành bộ ba Chows (SEW) và (NEW)

(3-1) **Khi trong tay không còn quân rác nào cả** : người chơi chờ bất cứ người nào bốc ra từ trong nọc một quân Tướng, ví dụ Tướng vàng

 hoặc bất cứ quân Tướng nào khác, để thắng ván bài,

hay:

(3-2) người chơi chờ kết thành một Kong, ví dụ

 thắng nếu bắt được vừa được ai đó bỏ ra hoặc bốc ra từ trong nọc,

(3-3) Đặc biệt là trường hợp Kong trên một bộ ba Pong đã trình làng từ trước (chứ không phải còn trong tay) khi chính người chơi bốc được từ trong nọc, ví dụ, với một

bộ ba Pong đã trình làng từ trước thắng nếu chính người chơi bắt được từ trong nọc để kết thành một bộ tứ Kong trình làng.

hay:

(3-4) người chơi chờ kết thành một bộ ba Pong, ví dụ

 thắng nếu bắt được vừa được ai đó bỏ ra hoặc bốc ra từ trong nọc.

hay:

(3-5) người chơi có bộ ba Chow ba quân Tốt khác màu chờ bắt quân Tốt thứ tư, ví dụ

 (NEWS) thắng nếu bắt được (S => NEWS) vừa được bất kỳ người nào đó bỏ ra hoặc bốc ra từ trong nọc.

hay:

(3-6) người chơi có bộ tứ Quad bốn quân Tốt khác màu chờ bắt bất cứ quân Tốt nào, ví dụ

 (NEWS) thắng nếu bắt được bất cứ quân hay hay hay vừa được bất kỳ người nào đó bỏ ra hoặc bốc ra từ trong nọc.

Theo các cách nêu trên, người chơi nào cũng có thể thắng ván bài từ bất cứ vị trí nào. Trong trường hợp có nhiều người cùng có thể thắng, thì áp dụng thứ tự ngược chiều kim đồng hồ bắt đầu từ người bốc ra quân bài từ trong nọc, hoặc người ngồi kế người vừa bỏ quân bài ra.

Nếu ván bài có người thắng thì các quân bài trong tay lẫn bài đã trình làng của người thắng được tính điểm thắng (gọi là "lệnh"). Các người thua phải trả cho người thắng số (tiền) thưởng tính theo điểm thắng trừ đi điểm Kong đã trình làng của mình.

4sac TRÊN MÁY TÍNH

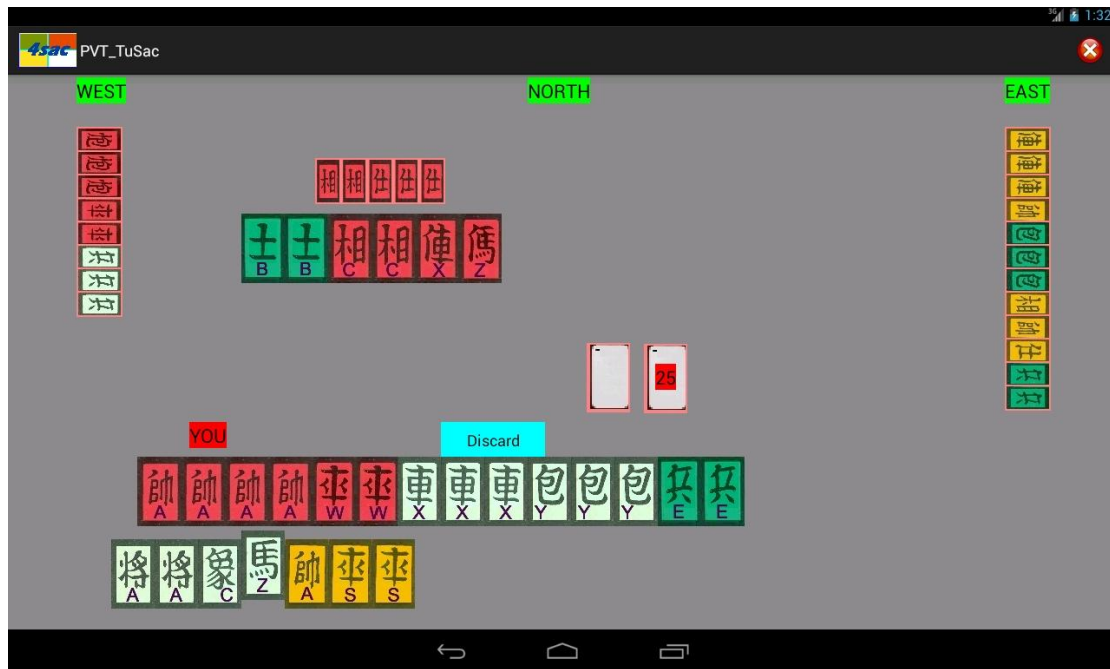
4sac từ pvtgames là bài Tứ Sắc dựa trên những luật chơi nói trên. Người chơi 4sac chiếm cửa Nam, tranh thắng với các cửa theo thứ tự ngược chiều kim đồng hồ là Đông, Bắc và Tây. Phong đồ cho biết người hiện đang ra quân hay vừa bốc quân bài từ trong nọc.

CHỌN & BỎ RÁC

Như trong hình dưới đây, người chơi 4sac ở cửa Nam đang chọn một quân rác để bỏ ra. Nhấn chuột trên quân bài muốn chọn; nếu đổi ý thì cứ nhấn lên quân bài khác. Để ý là quân Tướng thì không chọn để bỏ được. Trong hình dưới đây, quân Mã trắng (Z) vừa được chọn.

Nhấn vào nút Discard để bỏ quân bài đó ra.

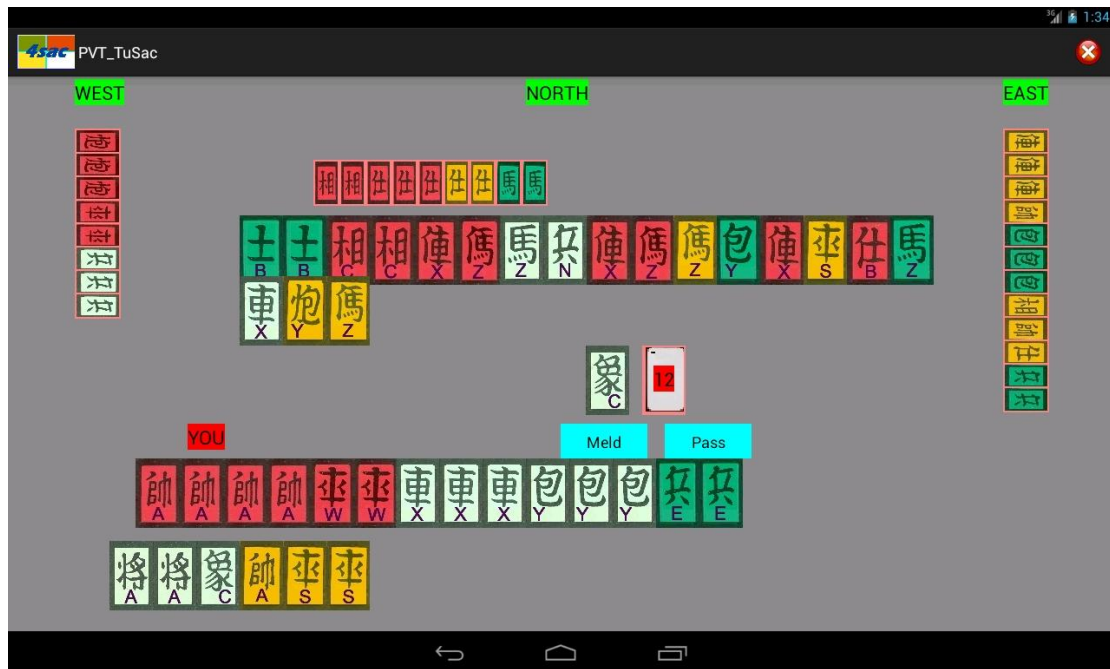
BẮT HAY KHÔNG BẮT QUÂN BÀI

Trong hình tiếp theo đây, người chơi 4sac vừa bốc ra quân Tượng trắng (C) từ trong nọc. Người bốc quân bài được ưu tiên kiểm xem có thể thắng được với quân bài đó không. Trong ví dụ này, người chơi bắt quân bài này và thắng ván bài, bằng cách nhấn vào nút Meld.

Nếu không muốn bắt quân bài này, thì nhấn nút Pass, để cho người kế tiếp là cửa Đông (East) xem có bắt được quân bài đó không, để kết thành một đôi hay một bộ ba Chow Tướng Sĩ Tượng trắng (ABC).

Có khi cần Pass: bỏ không bắt quân bài, để khỏi bị giảm xác suất có thể "tới" (thắng),

ví dụ trường hợp (1-2) trên đây, khi chỉ còn 2 rác   trong tay, đang chờ để kết bộ ba   (SEW), hay cả để kết bộ ba   (SEN) mà "tới", và tình cờ lại bốc lên quân từ trong nọc. Nếu bắt quân bài này, thì chỉ có thể chờ được một quân để thắng, mà thôi.

Trong trường hợp người chơi ở cửa Nam có thể bắt được quân bài, ví dụ, do cửa Bắc vừa bốc ra từ trong nọc, để kết thành một bộ ba quân giống hệt nhau (Pong), nhưng lại không muốn bắt quân bài đó và nhấn nút Pass, thì trở lại phiên người ở cửa Bắc rồi đến cửa Tây, có quyền bắt quân bài đó để kết thành một đôi (Pair) hay một bộ ba Chow, như đã nói trên đây, hoặc bốc bài từ trong nọc ra để tiếp tục cuộc chơi.

Con số màu đỏ hiện lên ở chính giữa màn hình cho biết còn bao nhiêu quân bài trong nọc. Quân bài vừa được bốc ra hay bốc ra từ trong nọc thì được trình ra ngay bên cạnh con số đó. Vài hình di động cho biết quân bài vừa được bốc ra là từ cửa nào hoặc vừa được ai bốc từ trong nọc ra.

Các quân bài đã được vất bỏ mà không ai bắt đều được hiển thị, cùng với các quân bài đã bắt và được các cửa trình làng. Người chơi có thể nhìn các quân bài này mà thẩm định giá trị của các quân bài trong tay mình, để chọn quân bài cần hay nên vất bỏ. Quyết định này là một việc quan trọng bậc nhất trong cuộc chơi, có thể làm thay đổi cục diện và kết quả của ván bài, ít nhất thì cũng quyết định xác-suất thắng hay bại của người chơi.

4sac chạy trên hệ Windows và Android, đã được kiểm và xác nhận thành công trên Windows XP và Windows 8.1, cũng như Android 10" tablets (cỡ 1280 x 800 điểm) dùng Jelly Bean 4.2 và KitKat 4.4.

4sac dưới dạng JAR chạy trên Windows XP đến 8.1 với Java Runtime. Nếu chưa cài sẵn, Java Runtime có thể tải xuống và cài vào máy Windows từ trang mạng này: <https://java.com/en/download/>

Cho Android 10" tablets (cỡ 1280 x 800 điểm), **4sac** có dạng APK.

Có thể tải 4sac xuống an toàn từ trang mạng sau đây: <http://www.saigonocan.com/trangPhamVuThinh/gamePVT.htm>

Từ khung hình đầu tiên của 4sac, **người chơi bắt đầu ván bài bằng cách nhấn chuột chọn một quân bài trong tay mình (nếu đổi ý thì cứ nhấn chuột vào quân bài khác trừ quân Tướng) rồi nhấn vào nút Discard.**

Xin hoan nghênh mọi ý kiến xây dựng.

Phạm Vũ Thịnh

t4phamvu@hotmail.com.